Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a cincea)

23 mai 2019*

„Trimitere preliminară – Spațiu de libertate, securitate și justiție – Politica privind azilul – Protecție subsidiară – Directiva 2011/95/UE – Articolul 19 – Revocarea statutului conferit prin protecție subsidiară – Eroare a administrației privind împrejurările de fapt”

În cauza C-720/17,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Verwaltungsgerichtshof (Curtea Administrativă, Austria), prin decizia din 14 decembrie 2017, primită de Curte la 28 decembrie 2017, în procedura

Mohammed Bilali

împotriva

Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl,

CURTEA (Camera a cincea),

compusă din domnul E. Regan, președinte de cameră, și domnii C. Lycourgos (raportor), E. Juhász, M. Ilešič și I. Jarukaitis, judecători,

avocat general: domnul Y. Bot,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru domnul Bilali, de N. Lorenz, Rechtsanwältin;

– pentru guvernul austriac, de G. Hesse, în calitate de agent;

– pentru guvernul maghiar, de M. Z. Fehér, de G. Koós și de G. Tornyai, în calitate de agenți;

– pentru guvernul neerlandez, de M. H. S. Gijzen și de M. K. Bulterman, în calitate de agenți;

– pentru guvernul polonez, de B. Majczyna, în calitate de agent;

– pentru guvernul Regatului Unit, de R. Fadoju, în calitate de agent, asistată de D. Blundell, barrister;

* Limba de procedură: germana.

– pentru Comisia Europeană, de M. Condou-Durande și de S. Grünheid, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 24 ianuarie 2019,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 19 din Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate (JO 2011, L 337, p. 9).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între domnul Mohammed Bilali, pe de o parte, și Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (Oficiul Federal pentru Dreptul Străinilor și Dreptul de Azil, Austria), pe de altă parte, în legătură cu revocarea statutului de beneficiar de protecție subsidiară acordat domnului Bilali.

Cadrul juridic

Dreptul internațional

3 Convenția privind statutul refugiaților, semnată la Geneva la 28 iulie 1951 [*Recueil des traités des Nations unies*, vol. 189, p. 137, nr. 2545 (1954)], a intrat în vigoare la 22 aprilie 1954. Aceasta a fost completată și modificată prin Protocolul privind statutul refugiaților, încheiat la New York la 31 ianuarie 1967 și intrat la rândul său în vigoare la 4 octombrie 1967 (denumită în continuare „Convenția de la Geneva”).

4 Articolul 1 din această convenție, după ce definește printre altele, în secțiunea A, noțiunea de „refugiat”, prevede în secțiunea C:

„Această convenție va înceta să fie aplicabilă oricărei persoane vizate de dispozițiile secțiunii A mai sus menționate, în următoarele cazuri:

(1) dacă a solicitat din nou și în mod voluntar protecția țării a cărei cetățenie o are; sau

(2) dacă, după ce și-a pierdut cetățenia, a redobândit-o în mod voluntar; sau

(3) dacă a dobândit o nouă cetățenie și se bucură de protecția țării a cărei cetățenie a dobândit-o; sau

(4) dacă s-a reîntors în mod voluntar pentru a se stabili în țara pe care a părăsit-o sau în afara căreia a stat de teama de a fi persecutată; sau

(5) dacă împrejurările în urma cărora ea a fost recunoscută ca refugiat au încetat să existe, ea nu mai poate continua să refuze protecția țării a cărei cetățenie o are.

Se subînțelege totuși că dispozițiile prezentului paragraf nu se vor aplica oricărui refugiat menționat în paragraful 1 al secțiunii A din prezentul articol, care poate invoca, pentru a refuza protecția țării a cărei cetățenie o are, motive imperioase ce se referă la persecuții anterioare;

(6) în cazul unei persoane care nu are o cetățenie, dacă, nemaiexistând împrejurările în urma cărora a fost recunoscută ca refugiat, ea este în măsură să se întoarcă în țara în care avea reședința obișnuită.

Se subînțelege totuși că dispozițiile prezentului paragraf nu se vor aplica oricărui refugiat menționat în paragraful 1 al secțiunii A din prezentul articol, care poate invoca, pentru a refuza să se întoarcă în țara în care el avea reședința obișnuită, motive imperioase ce se referă la persecuții anterioare."

Dreptul Uniunii

Directiva 2011/95

5 Considerentele 3, 8, 9, 12 și 39 ale Directivei 2011/95 enunță:

„(3) În cadrul reuniunii extraordinare de la Tampere din 15 și 16 octombrie 1999, Consiliul European a convenit să acționeze în sensul instituirii unui sistem european comun de azil, fondat pe punerea integrală și globală în aplicare a Convenției de la Geneva din 28 iulie 1951 privind statutul refugiaților („Convenția de la Geneva"), completată de Protocolul de la New York din 31 ianuarie 1967 („protocolul"), afirmând astfel principiul nereturnării și garantând că nicio persoană nu este trimisă într-un loc în care riscă să fie din nou persecutată.

[…]

(8) În Pactul european privind imigrația și azilul, adoptat la 15 și 16 octombrie 2008, Consiliul European a constatat că există, în continuare, discrepanțe semnificative între statele membre în ceea ce privește acordarea protecției și formele acesteia și a lansat invitația de a se lua noi inițiative pentru finalizarea instituirii unui sistem european comun de azil, prevăzută de Programul de la Haga, oferind astfel un nivel de protecție mai ridicat.

(9) În Programul de la Stockholm, Consiliul European și-a reafirmat angajamentul față de obiectivul instituirii, cel târziu până în 2012, a unei zone comune de protecție și solidaritate, bazată pe o procedură de azil comună și un statut uniform, în conformitate cu articolul 78 [TFUE], pentru persoanele cărora li s-a acordat protecție internațională.

[…]

(12) Obiectivul principal al prezentei directive este, pe de o parte, să se asigure că toate statele membre pun în aplicare criterii comune de identificare a persoanelor care au o nevoie reală de protecție internațională și, pe de altă parte, să asigure un nivel minim de beneficii respectivelor persoane în toate statele membre.

[…]

(39) Răspunzând invitației lansate de Programul de la Stockholm privind instituirea unui statut uniform pentru refugiați sau persoane eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară, cu excepția derogărilor care sunt necesare și justificate în mod obiectiv, beneficiarii statutului conferit prin protecție subsidiară ar trebui să aibă aceleași drepturi și beneficii de care se bucură refugiații în temeiul prezentei directive și ar trebui să facă obiectul acelorași condiții de admisibilitate."

6 Articolul 2 din această directivă prevede:

„În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții:

(a) «protecție internațională» înseamnă statutul de refugiat și statutul conferit prin protecție subsidiară, definite la literele (e) și (g);

[…]

(f) «persoană eligibilă pentru obținerea de protecție subsidiară» înseamnă orice resortisant al unei țări terțe sau orice apatrid care nu poate fi considerat refugiat, dar în privința căruia există motive serioase și întemeiate de a crede că, în cazul în care ar fi trimis în țara sa de origine sau, în cazul unui apatrid, în țara în care avea reședința obișnuită, ar fi supus unui risc real de a suferi vătămările grave definite la articolul 15 și căruia nu i se aplică articolul 17 alineatele (1) și (2) și nu poate sau, ca urmare a acestui risc, nu dorește protecția respectivei țări;

(g) «statut conferit prin protecție subsidiară» înseamnă recunoașterea, de către un stat membru, a unui resortisant al unei țări terțe sau a unui apatrid ca persoană eligibilă pentru obținerea de protecție subsidiară;

(h) «cerere de protecție internațională» înseamnă cererea de protecție prezentată unui stat membru de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid, care poate fi înțeleasă ca urmărind să obțină statutul de refugiat sau statutul conferit prin protecție subsidiară, care nu solicită în mod explicit un alt tip de protecție în afara domeniului de aplicare a prezentei directive și care poate face obiectul unei cereri separate;

[…]”

7 Potrivit articolului 3 din directiva menționată:

„Statele membre pot adopta sau menține standarde mai favorabile pentru a decide care sunt persoanele care îndeplinesc condițiile de acordare a statutului de refugiat sau care sunt persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară, precum și pentru a stabili conținutul protecției internaționale, în măsura în care respectivele standarde sunt compatibile cu prezenta directivă.”

8 Articolul 14 din aceeași directivă, intitulat „Revocarea, încetarea sau refuzul de reînnoire a statutului de refugiat”, prevede:

„(1) În ceea ce privește cererile de protecție internațională depuse după intrarea în vigoare a Directivei 2004/83/CE [a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind standardele minime referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de statutul de refugiat sau persoanele care, din alte motive, au nevoie de protecție internațională și referitoare la conținutul protecției acordate (JO 2004, L 304, p. 12, Ediție specială, 19/vol. 7, p. 52)], statele membre revocă statutul de refugiat acordat de o autoritate guvernamentală, administrativă, judiciară sau cvasijudiciară unui resortisant al unei țări terțe sau unui apatrid, dispun încetarea sau refuză reînnoirea acestuia atunci când refugiatul a încetat să mai beneficieze de acest statut în temeiul articolului 11.

(2) Fără să aducă atingere obligației refugiatului, în temeiul articolului 4 alineatul (1), de a declara toate faptele relevante și de a furniza toate documentele justificative relevante de care dispune, statul membru care a acordat statutul de refugiat demonstrează, de la caz la caz, că respectiva persoană a încetat să mai fie sau nu a fost niciodată un refugiat în sensul alineatului (1) din prezentul articol.

(3) Statele membre revocă statutul de refugiat al oricărui resortisant al unei țări terțe sau al oricărui apatrid, dispun încetarea sau refuză reînnoirea acestuia în cazul în care, după ce i-au acordat statutul de refugiat, stabilesc că:

(a) refugiatul este sau ar fi trebuit să fie exclus de la recunoașterea statutului de refugiat în temeiul articolului 12;

(b) alterarea sau omiterea anumitor fapte, inclusiv utilizarea unor documente false, a jucat un rol hotărâtor în luarea deciziei de acordare a statutului de refugiat.

(4) Statele membre pot revoca statutul acordat unui refugiat de către o autoritate guvernamentală, administrativă, judiciară sau cvasijudiciară, pot dispune încetarea sau pot refuza reînnoirea acestuia în cazul în care:

(a) există motive rezonabile de a-l considera un pericol pentru siguranța statului membru în care se află;

(b) ca urmare a faptului că a fost condamnat printr-o hotărâre judecătorească definitivă pentru o infracțiune deosebit de gravă, reprezintă o amenințare pentru societatea respectivului stat membru.

(5) În situațiile descrise la alineatul (4), statele membre pot decide să nu acorde statutul de refugiat atunci când nu a fost încă luată o decizie.

(6) Persoanele cărora li se aplică alineatele (4) și (5) au drepturile prevăzute la articolele 3, 4, 16, 22, 31, 32 și 33 din Convenția de la Geneva sau drepturi similare, atât timp cât se află în statele membre."

9 Capitolul V din Directiva 2011/95, intitulat „Condiții pentru obținerea de protecție subsidiară", cuprinde printre altele articolul 15 din aceasta, intitulat „Vătămări grave", care prevede:

„Vătămările grave sunt:

(a) pedeapsa cu moartea sau execuția; sau

(b) tortura sau tratamentele sau pedepsele inumane sau degradante aplicate unui solicitant în țara de origine;

(c) amenințările grave și individuale la adresa vieții sau a persoanei unui civil ca urmare a violenței generalizate în caz de conflict armat intern sau internațional."

10 Articolul 16 din această directivă prevede:

„(1) Un resortisant al unei țări terțe sau un apatrid încetează să mai fie eligibil pentru obținerea de protecție subsidiară atunci când circumstanțele care au justificat acordarea unei astfel de protecții încetează să existe sau au evoluat astfel încât protecția nu mai este necesară.

(2) În sensul punerii în aplicare a alineatului (1), statele membre țin seama de schimbarea circumstanțelor, stabilind dacă aceasta este suficient de semnificativă și nu este provizorie pentru ca persoana eligibilă pentru obținerea de protecție subsidiară să nu mai fie supusă unui risc real de a suferi vătămări grave.

(3) Alineatul (1) nu se aplică unui beneficiar al statutului conferit prin protecție subsidiară care poate să invoce motive imperioase care rezultă din persecuții anterioare pentru a refuza să beneficieze de protecția țării al cărei cetățean este sau, în cazul în unui apatrid, a țării în care își avea reședința obișnuită."

11 Potrivit articolului 18 din directiva menționată:

„Statele membre acordă statutul conferit prin protecție subsidiară unui resortisant al unei țări terțe sau unui apatrid eligibil pentru obținerea de protecție subsidiară în conformitate cu capitolele II și V."

12 Articolul 19 din aceeași directivă, intitulat „Revocarea, încetarea sau refuzul de reînnoire a statutului conferit prin protecție subsidiară", prevede:

„(1) În ceea ce privește cererile de protecție internațională depuse după intrarea în vigoare a Directivei 2004/83/CE, statele membre revocă statutul conferit prin protecție subsidiară acordat de o autoritate guvernamentală, administrativă, judiciară sau cvasijudiciară unui resortisant al unei țări terțe sau unui apatrid, dispun încetarea sau refuză reînnoirea acestuia atunci când persoana în cauză a încetat să mai fie eligibilă pentru obținerea de protecție subsidiară în temeiul articolului 16.

(2) Statele membre pot revoca statutul de refugiat acordat de o autoritate guvernamentală, administrativă, judiciară sau cvasijudiciară unui resortisant al unei țări terțe sau unui apatrid, dispune încetarea sau refuza reînnoirea acestuia atunci când se dovedește, după acordarea statutului conferit prin protecție subsidiară, că persoana în cauză ar fi trebuit să fie exclusă din categoria persoanelor eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară în temeiul articolului 17 alineatul (3).

(3) Statele membre revocă statutul conferit prin protecție subsidiară oricărui resortisant al unei țări terțe sau oricărui apatrid, dispun încetarea sau refuză reînnoirea acestuia în cazul în care:

(a) după acordarea acestui statut, se dovedește că persoana în cauză este sau ar fi trebuit să fie exclusă din categoria persoanelor eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară în temeiul articolului 17 alineatele (1) și (2);

(b) alterarea sau omiterea anumitor fapte, inclusiv utilizarea unor documente false, a jucat un rol hotărâtor în luarea deciziei de acordare a statutului conferit prin protecție subsidiară.

(4) Fără să aducă atingere obligației oricărui resortisant al unei țări terțe sau a unui apatrid, în temeiul articolului 4 alineatul (1), de a declara toate faptele relevante și de a furniza toate documentele justificative de care dispune, statul membru care a acordat statutul conferit prin protecție subsidiară demonstrează, de la caz la caz, că respectiva persoană a încetat să mai facă parte sau nu face parte din categoria persoanelor eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară în temeiul alineatelor (1), (2) și (3) din prezentul articol."

Directiva 2003/109

13 Directiva 2003/109/CE a Consiliului din 25 noiembrie 2003 privind statutul resortisanților țărilor terțe care sunt rezidenți pe termen lung (JO 2003, L 16, p. 44, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 225), astfel cum a fost modificată prin Directiva 2011/51/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2011 (JO 2011, L 132, p. 1) (denumită în continuare „Directiva 2003/109”), prevede la articolul 4 alineatul (1a):

„Statele membre nu acordă statutul de rezident pe termen lung în baza unei protecții internaționale, în cazul revocării sau al încetării protecției internaționale respective sau în cazul refuzului de înnoire a acesteia, astfel cum se prevede la articolul 14 alineatul (3) și la articolul 19 alineatul (3) din Directiva 2004/83/CE.”

14 Articolul 9 alineatul (3a) din Directiva 2003/109, astfel cum a fost inserat prin Directiva 2011/51, prevede:

„Statele membre pot retrage statutul de rezident pe termen lung în cazul în care protecția internațională a fost revocată, a încetat sau a intervenit un refuz de înnoire a protecției internaționale, astfel cum se prevede la articolul 14 alineatul (3) și la articolul 19 alineatul (3) din Directiva 2004/83/CE, în cazul în care statutul de rezident pe termen lung a fost obținut în baza protecției internaționale.”

Dreptul austriac

15 Articolul 8 din Bundesgesetz über die Gewährung von Asyl (Legea federală privind acordarea azilului), în versiunea aplicabilă faptelor din litigiul principal (denumită în continuare „AsylG 2005”), prevede:

„(1) Statutul de beneficiar de protecție subsidiare se acordă străinului

1. care a prezentat în Austria o cerere de protecție internațională, atunci când această cerere a fost respinsă în privința acordării statutului de beneficiar al dreptului de azil sau

2. al cărui statut de beneficiar al dreptului de azil a fost revocat, atunci când o returnare, o măsură de îndepărtare în cazul intrării ilegale pe teritoriu sau o expulzare a străinului în țara sa de origine ar genera un risc concret de încălcare a articolului 2 [din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950], a articolului 3 din [această convenție] sau a protocoalelor nr. 6 sau nr. 13 la [convenția menționată] sau ar implica în privința lui, în calitate de civil, o amenințare gravă la adresa vieții sale sau a persoanei sale ca urmare a unei violențe generalizate în cadrul unui conflict intern sau internațional.

[…]

(6) În cazul în care nu se poate stabili țara de origine a solicitantului de azil, cererea de protecție internațională trebuie respinsă în privința statutului de beneficiar de protecție subsidiară. În acest caz trebuie adoptată o decizie de returnare, dacă aceasta nu este ilicită în temeiul articolului 9 alineatele (1) și (2) [din Legea de procedură privind Oficiul Federal pentru Dreptul Străinilor și Dreptul de Azil].

[…]”

16 Articolul 9 din AsylG 2005 prevede:

„(1) Prin decizie adoptată din oficiu, străinului trebuie să i se revoce statutul de beneficiar de protecție subsidiară dacă

1. nu sunt sau nu mai sunt îndeplinite condițiile pentru acordarea statutului de beneficiar de protecție subsidiară [articolul 8 alineatul (1)];

[…]”

Litigiul principal și întrebarea preliminară

17 La 27 octombrie 2009, domnul Bilali, care se prezintă ca apatrid, a introdus în Austria o cerere de protecție internațională. La 15 martie 2010, această cerere a fost respinsă de Bundesasylamt (Oficiul Federal pentru Azil, Austria). La 8 aprilie 2010, Asylgerichtshof (Curtea de Azil, Austria) a admis acțiunea introdusă împotriva acestei decizii de respingere și a trimis cauza spre reexaminare.

18 Prin decizia din 27 octombrie 2010, Oficiul Federal pentru Azil a respins cererea de azil a domnului Bilali, acordându-i totodată statutul de beneficiar de protecție subsidiară, reținând că identitatea domnului Bilali nu a fost stabilită și că el este probabil resortisant algerian. Beneficiul protecției subsidiară i-a fost recunoscut pentru motivul că, din cauza nivelului ridicat al șomajului, a lipsei de infrastructură și a insecurității permanente din Algeria, domnul Bilali ar putea fi expus, în cazul întoarcerii în această țară, unui tratament inuman în sensul articolului 3 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare „CEDO”).

19 Domnul Bilali a formulat la Asylgerichtshof (Curtea de Azil) o acțiune împotriva deciziei de respingere a cererii sale de azil. În ceea ce privește decizia privind acordarea protecției subsidiare, aceasta a rămas definitivă.

20 Prin hotărârea din 16 iulie 2012, Asylgerichtshof (Curtea de Azil) a anulat decizia de respingere a cererii de azil a reclamantului, reținând în special că, în ceea ce privește naționalitatea acestuia, au fost formulate numai presupuneri.

21 Prin decizia din 24 octombrie 2012, Oficiul Federal pentru Azil a respins din nou cererea de azil introdusă de domnul Bilali. În plus, statutul de beneficiar de protecție subsidiară, care i-a fost acordat la 27 octombrie 2010, a fost revocat din oficiu, iar permisul de ședere pe durată determinată care i-a fost acordat în calitate de beneficiar al acestui statut i-a fost retras. Acest oficiu a respins de asemenea cererea de acordare a statutului de beneficiar de protecție subsidiară, în măsura în care domnul Bilali ar fi resortisant marocan, și a adoptat o decizie de returnare a acestuia indicând Marocul ca țară de destinație.

22 Oficiul Federal pentru Azil a constatat că nu au fost îndeplinite niciodată condițiile de acordare a protecției subsidiare. Rezultă din răspunsul furnizat de serviciul de informare privind țările de origine că presupunerea potrivit căreia Algeria era țara de origine a domnului Bilali era eronată și că acesta ar putea beneficia atât de cetățenia marocană, cât și de cetățenia mauritană.

23 Prin hotărârea din 21 ianuarie 2016, Bundesverwaltungsgericht (Tribunalul Administrativ Federal, Austria) a respins în parte acțiunea formulată de domnul Bilali împotriva deciziei din 24 octombrie 2012, în special în măsura în care se referea la dispozițiile acestei decizii prin care se revoca statutul de beneficiar de protecție subsidiară acordat reclamantului. Cu toate acestea, a anulat dispozițiile deciziei menționate prin care s-a dispus returnarea reclamantului în Maroc.

24 În ceea ce privește în special cetățenia domnului Bilali, Bundesverwaltungsgericht (Tribunalul Administrativ Federal) a constatat că acesta beneficia de o dublă cetățenie, marocană și mauritană, și că a declarat în mai multe rânduri că familia sa este originară din Maroc. Or, statutul de beneficiar de protecție subsidiară i-a fost acordat în considerarea faptului că era originar din Algeria, astfel încât, potrivit acestei instanțe, respectivul statut a fost revocat în mod întemeiat conform articolului 9 alineatul (1) din AsylG 2005 coroborat cu articolul 8 alineatul (1) din legea menționată. Pe de altă parte, această instanță a considerat că retragerea permisului de ședere pe durată determinată rezulta din revocarea statutului de beneficiar de protecție subsidiară. Ea a apreciat de asemenea că nu s-a stabilit că domnul Bilali ar fi expus în Maroc unor amenințări la adresa vieții sale sau a persoanei sale astfel încât expulzarea sa ar fi contrară articolului 3 din CEDO.

25 Domnul Bilali a declarat recurs împotriva acestei hotărâri la instanța de trimitere.

26 Această instanță arată mai întâi că statutul de beneficiar de protecție subsidiară a fost acordat domnului Bilali printr-o decizie a Oficiului Federal pentru Azil din data de 27 octombrie 2010, pentru motivul că acesta este resortisant algerian. Ea precizează că respectiva decizie a rămas definitivă, însă, prin decizia din 24 octombrie 2012, oficiul menționat a revocat statutul conferit prin protecție subsidiară domnului Bilali pentru motive de fapt apărute cu ocazia cercetărilor efectuate după acordarea acestui statut. Potrivit instanței de trimitere, niciun element nu arată că întârzierea în colectarea de informații era imputabilă domnului Bilali. Dimpotrivă, acesta a indicat în numeroase rânduri că nu deține cetățenia algeriană și că este apatrid. Instanța de trimitere mai arată că din hotărârea care face obiectul recursului în fața sa nu reiese că „circumstanțele relevante din punct de vedere juridic” s-au schimbat după acordarea în favoarea domnului Bilali a statutului de beneficiar de protecție subsidiară.

27 Instanța de trimitere indică în această privință că Bundesverwaltungsgericht (Tribunalul Administrativ Federal) s-a întemeiat pe articolul 9 alineatul (1) punctul 1 din AsylG 2005, în temeiul căruia trebuie să se revoce din oficiu statutul de beneficiar de protecție subsidiară acordat unui străin atunci când condițiile de acordare a acestui statut nu sunt sau nu mai sunt îndeplinite. Potrivit instanței de trimitere, prima alternativă prevăzută la această dispoziție este aplicabilă în cauza pendinte în fața sa, și anume cea în care condițiile de acordare nu erau îndeplinite la data deciziei de acordare. Această instanță arată că, atunci când autoritatea competentă intenționează să revoce din oficiu acest statut în conformitate cu această primă alternativă, respectiva dispoziție nu face nicio distincție în funcție de criteriul potrivit căruia condițiile de acordare a statutului amintit nu erau îndeplinite deoarece solicitantul nu era apt să fie protejat sau deoarece nu era necesar ca el să fie protejat. Dispoziția menționată nici nu ar conține o limitare potrivit căreia numai obținerea frauduloasă a statutului ar putea lipsi decizia de acordare de orice autoritate juridică. Astfel, și o simplă eroare de autorităților ar intra în domeniul de aplicare al acestei dispoziții.

28 Instanța menționată subliniază totuși, în plus, că articolul 19 alineatul (3) litera (b) din Directiva 2011/95 nu vizează ipoteza unei revocări a statutului conferit prin protecție subsidiară doar ca urmare a obținerii unor noi informații de către autorități. Ar putea reieși că acest statut nu ar putea fi revocat, în cazul unor împrejurări de fapt care au rămas neschimbate, și aceasta în pofida erorii autorităților cu privire la existența unuia dintre elementele de fapt care justifică acordarea statutului, atunci când beneficiarul nu este responsabil pentru niciun comportament prevăzut la această dispoziție.

29 Aceeași instanță constată însă că articolul 19 alineatul (1) din Directiva 2011/95 prevede că statele membre revocă statutul conferit prin protecție subsidiară, dispun încetarea sa sau refuză reînnoirea acestuia atunci când persoana în cauză a încetat să mai fie eligibilă în temeiul articolului 16 din directiva menționată, și anume atunci când circumstanțele care au justificat acordarea unei astfel de protecții încetează să existe. Potrivit instanței de trimitere, acest mod de redactare poate fi interpretat în sensul că este vorba despre circumstanțe care erau cunoscute la momentul acordării statutului, astfel încât și modificarea informațiilor cunoscute de autorități ar atrage încetarea statutului conferit prin protecție subsidiară.

30 În aceste condiții, Verwaltungsgerichtshof (Curtea Administrativă, Austria) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Dispozițiile dreptului Uniunii, în special articolul 19 alineatul (3) din Directiva 2011/95[…], se opun unei reglementări dintr-un stat membru privind posibilitatea de a revoca statutul de persoană care beneficiază de protecție subsidiară potrivit căreia se poate dispune revocarea statutului de persoană care beneficiază de protecție subsidiară chiar dacă nu s-au modificat împrejurările de fapt relevante pentru acordarea acestui statut, ci numai informațiile pe care le deținea autoritatea cu privire la aceste împrejurări de fapt, fără ca alterarea sau omiterea anumitor fapte de către resortisantul țării terțe sau de către apatrid să fi jucat un rol hotărâtor în luarea deciziei de acordare a statutului conferit prin protecția subsidiară?”

Cu privire la întrebarea preliminară

31 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 19 din Directiva 2011/95 trebuie interpretat în sensul că se opune revocării de către un stat membru a statutului conferit prin protecție subsidiară atunci când a acordat acest statut fără a fi îndeplinite condițiile pentru acordarea respectivă, întemeindu-se pe fapte care ulterior s-au dovedit a fi eronate, și chiar dacă nu i se poate reproșa persoanei în cauză că a indus în eroare cu această ocazie statul membru menționat.

32 Cu titlu introductiv, este necesar să se arate că, în cauza principală, decizia de revocare a statutului de beneficiar de protecție subsidiară a intervenit la 24 octombrie 2012, în condițiile în care, conform articolului 39 din Directiva 2011/95, termenul de transpunere a articolului 19 din această directivă a fost stabilit la 21 decembrie 2013.

33 Cu toate acestea, în temeiul unei jurisprudențe constante a Curții, întrebările referitoare la interpretarea dreptului Uniunii adresate de instanța națională beneficiază de o prezumție de pertinență. Curtea poate refuza să se pronunțe asupra unei întrebări preliminare adresate de o instanță națională numai dacă este evident că interpretarea solicitată a dreptului Uniunii nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal, atunci când problema este de natură ipotetică sau atunci când Curtea nu dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care i-au fost adresate (Hotărârea din 28 martie 2019, Idi, C-101/18, EU:C:2019:267, punctul 28 și jurisprudența citată).

34 Or, în speță, instanța de trimitere este sesizată cu un recurs formulat împotriva hotărârii Bundesverwaltungsgericht (Tribunalul Administrativ Federal) din 21 ianuarie 2016, prin care s-a respins acțiunea introdusă împotriva deciziei din 24 octombrie 2012 de revocare a statutului de beneficiar de protecție subsidiară. În aceste condiții, nu este evident că interpretarea articolului 19 din Directiva 2011/95 nu are nicio legătură cu litigiul pendinte în fața instanței de trimitere.

35 Sub beneficiul acestei precizări, trebuie subliniat în primul rând că, întrucât Directiva 2011/95 a fost adoptată în special în temeiul articolului 78 alineatul (2) litera (b) TFUE, ea urmărește printre altele să instituie un regim unitar de protecție subsidiară (a se vedea în acest sens Hotărârea din 25 iulie 2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, punctul 88). Reiese de altfel din considerentul (12) al directivei menționate că unul dintre obiectivele principale ale acesteia este să se asigure că toate statele membre pun în aplicare criterii comune de identificare a persoanelor care au o nevoie reală de protecție internațională [Hotărârea din 13 septembrie 2018, Ahmed, C-369/17, EU:C:2018:713, punctul 37, precum și Hotărârea din 14 mai 2019, M și alții (Revocarea statutului de refugiat), C-391/16, C-77/17 și C-78/17, EU:C:2019:403, punctul 79].

36 În această privință, reiese din articolul 18 din Directiva 2011/95 coroborat cu definiția termenilor „persoană eligibilă pentru obținerea de protecție subsidiară”, cuprinsă la articolul 2 litera (f) din aceasta, și a termenilor „statut conferit prin protecție subsidiară”, cuprinsă la articolul 2 litera (g) din aceasta, că statutul conferit prin protecție subsidiară prevăzut de respectiva directivă trebuie, în principiu, să fie acordat oricărui resortisant al unei țări terțe sau oricărui apatrid care, în cazul în care ar fi trimis în țara sa de origine sau în țara în care avea reședința obișnuită, ar fi supus unui risc real de a suferi vătămări grave în sensul articolului 15 din directiva menționată (a se vedea în acest sens Hotărârea din 4 octombrie 2018, Ahmedbekova, C-652/16, EU:C:2018:801, punctul 47).

37 În schimb, Directiva 2011/95 nu prevede acordarea statutului conferit prin protecție subsidiară altor resortisanți din țări terțe sau apatrizi decât cei menționați la punctul precedent al prezentei hotărâri (a se vedea în acest sens Hotărârea din 4 octombrie 2018, Ahmedbekova, C-652/16, EU:C:2018:801, punctul 48).

38 Or, din decizia de trimitere reiese că autoritatea competentă austriacă, care a examinat cererea de protecție internațională formulată de reclamantul din litigiul principal, a săvârșit o eroare atunci când a determinat presupusa cetățenie a acestuia. Din respectiva decizie reiese de asemenea că acesta nu a fost expus niciodată, în cazul trimiterii în țara sa de origine sau în țara în care avea reședința obișnuită, unui risc real de a suferi vătămări grave, în sensul articolului 15 din această directivă.

39 Pe de altă parte, deși articolul 3 din directiva menționată permite statelor membre să introducă sau să mențină standarde mai favorabile referitoare la acordarea protecției subsidiare, instanța de trimitere nu a menționat nicio reglementare națională de această natură.

40 Articolul 19 din Directiva 2011/95 prevede, la rândul său, cazurile în care statele membre pot sau trebuie să revoce statutul de beneficiar de protecție subsidiară, să dispună încetarea acestuia sau să refuze reînnoirea sa.

41 În acest context, trebuie arătat, în al doilea rând, după cum arată instanța de trimitere, că articolul 19 alineatul (3) litera (b) din această directivă nu prevede pierderea statutului conferit prin protecție subsidiară decât dacă persoana interesată a utilizat alterări sau omisiuni care au jucat un rol hotărâtor în luarea deciziei de acordare a unui astfel de statut. În plus, nicio altă dispoziție din directiva menționată nu prevede expres că respectivul statut trebuie sau poate să fie retras atunci când, precum în cauza principală, decizia de acordare în discuție a fost luată pe baza unor elemente eronate, fără alterări sau omisiuni din partea persoanei interesate.

42 Cu toate acestea, trebuie constatat, în al treilea rând, că articolul 19 din Directiva 2011/95 nici nu exclude în mod expres ca statutul de beneficiar de protecție subsidiară să poată fi pierdut, în cazul în care statul membru gazdă își dă seama că acest statut a fost acordat pe baza unor date eronate care nu sunt imputabile persoanei interesate.

43 Prin urmare, trebuie analizat dacă, ținând seama de asemenea de finalitatea și de economia generală ale Directivei 2011/95, una dintre celelalte cauze de pierdere a statutului conferit prin protecție subsidiară, astfel cum sunt enumerate la articolul 19 din Directiva 2011/95, are vocația de a se aplica unei asemenea situații.

44 În această privință, *primo*, trebuie arătat că Curtea a declarat deja că ar fi contrar economiei generale și obiectivelor Directivei 2011/95 să se acorde posibilitatea de a beneficia de statutele pe care aceasta le prevede resortisanților unor țări terțe aflați în situații fără nicio legătură cu logica protecției internaționale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 decembrie 2014, M’Bodj, C-542/13, EU:C:2014:2452, punctul 44). Or, situația unei persoane care a obținut statutul conferit prin protecție subsidiară în temeiul unor date eronate, fără să fi îndeplinit niciodată condițiile pentru obținerea sa, nu prezintă nicio legătură cu logica protecției internaționale.

45 Pierderea statutului conferit prin protecție subsidiară în astfel de circumstanțe este, în consecință, conformă cu finalitatea și cu economia generală a Directivei 2011/95 și în special cu articolul 18 din aceasta, care prevede acordarea statutului conferit prin protecție subsidiară numai persoanelor care îndeplinesc condițiile menționate. În cazul în care statul membru în cauză nu putea acorda în mod legal acest statut, el trebuie, cu atât mai mult, să fie obligat să îl retragă atunci când eroarea sa este detectată (a se vedea prin analogie Hotărârea din 24 iunie 2015, H. T., C-373/13, EU:C:2015:413, punctul 49).

46 *Secundo*, este necesar să se sublinieze că articolul 19 alineatul (1) din Directiva 2011/95 prevede că, în ceea ce privește cererile de protecție internațională formulate, precum în cauza principală, după intrarea în vigoare a Directivei 2004/83, statele membre trebuie să revoce statutul conferit prin protecție subsidiară, să dispună încetarea acestuia sau să refuze reînnoirea sa atunci când resortisantul unei țări terțe sau apatridul a încetat să mai fie eligibil pentru obținerea de protecție subsidiară în temeiul articolului 16 din Directiva 2011/95.

47 În conformitate cu acest articol 16 alineatul (1), un resortisant al unei țări terțe sau un apatrid încetează, în principiu, să mai fie eligibil pentru obținerea de protecție subsidiară atunci când circumstanțele care au justificat acordarea unei astfel de protecții încetează să existe sau au evoluat astfel încât protecția nu mai este necesară. O asemenea schimbare a circumstanțelor trebuie să fie, conform alineatului (2) al articolului menționat, suficient de semnificativă și definitivă pentru ca persoana interesată să nu mai fie supusă unui risc real de a suferi vătămări grave în sensul articolului 15 din directiva amintită.

48 Prin urmare, rezultă din modul de redactare a articolului 19 alineatul (1) din Directiva 2011/95 că există o legătură de cauzalitate între schimbarea circumstanțelor, menționată la articolul 16 din această directivă, și imposibilitatea persoanei interesate de a-și păstra statutul de beneficiar de protecție subsidiară, temerea sa originară de a suferi vătămări grave, în sensul articolului 15 din directiva amintită, nemaifiind fondată (a se vedea prin analogie Hotărârea din 2 martie 2010, Salahadin Abdulla și alții, C-175/08, C-176/08, C-178/08 și C-179/08, EU:C:2010:105, punctul 66).

49 Or, deși o asemenea modificare rezultă în general dintr-o schimbare a împrejurărilor de fapt în țara terță, această schimbare remediind cauzele care au determinat recunoașterea statutului de beneficiar de protecție subsidiară, nu este mai puțin adevărat că, pe de o parte, articolul 16 din Directiva 2011/95 nu prevede în mod expres că domeniul său de aplicare este limitat la o astfel de situație și că, pe de altă parte, o schimbare a stadiului cunoștințelor statului membru gazdă cu privire la situația personală a persoanei interesate poate, în același fel, să aibă drept consecință că teama originară ca acesta să sufere vătămări grave, în sensul articolului 15 din directiva menționată, nu mai este fondată, în lumina noilor informații aflate în posesia statului membru respectiv.

50 Totuși, aceasta este situația numai în măsura în care noile informații de care dispune statul membru gazdă implică o schimbare a stadiului cunoștințelor sale suficient de semnificativă și definitivă cu privire la aspectul dacă persoana interesată îndeplinește condițiile de acordare a statutului conferit prin protecție subsidiară.

51 În consecință, reiese din coroborarea articolelor 16 și 19 alineatul (1) din Directiva 2011/95, în lumina economiei generale și a finalității acesteia, că, în cazul în care statul membru gazdă dispune de noi informații care demonstrează că, contrar aprecierii sale inițiale cu privire la situația unui resortisant al unei țări terțe sau a unui apatrid căruia i-a acordat protecție subsidiară, întemeiată pe elemente eronate, acesta nu a fost expus niciodată riscului de vătămări grave în sensul articolului 15 din respectiva directivă, acest stat membru trebuie să concluzioneze de aici că circumstanțele aflate la originea acordării statutului conferit prin protecție subsidiară au evoluat în așa fel încât menținerea acestui statut nu mai este justificată.

52 În această privință, împrejurarea că eroarea săvârșită de statul membru gazdă cu ocazia acordării unui astfel de statut nu este imputabilă persoanei interesate nu este de natură să modifice constatarea potrivit căreia aceasta din urmă nu a avut în realitate niciodată calitatea de „persoană eligibilă pentru obținerea de protecție subsidiară” în sensul articolului 2 litera (f) din Directiva 2011/95, și, prin urmare, nu a îndeplinit niciodată condițiile care justifică acordarea statutului conferit prin protecție subsidiară în sensul articolului 2 litera (g) din directiva menționată.

53 În al patrulea rând, trebuie subliniat că o astfel de interpretare este confirmată de o lectură a Directivei 2011/95 în lumina Convenției de la Geneva.

54 În această privință, rezultă din articolul 78 alineatul (1) TFUE că politica comună pe care Uniunea o dezvoltă în domeniul dreptului de azil, al protecției subsidiare și al protecției temporare trebuie să fie conformă cu Convenția de la Geneva (Hotărârea din 13 septembrie 2018, Ahmed, C-369/17, EU:C:2018:713, punctul 37). În plus, rezultă din considerentul (3) al Directivei 2011/95 că, inspirându-se din concluziile Consiliului European de la Tampere, legiuitorul Uniunii a intenționat să acționeze astfel încât sistemul european de azil la a cărui definire contribuie această directivă să fie fondat pe punerea integrală și globală în aplicare a Convenției de la Geneva (Hotărârea din 1 martie 2016, Alo și Osso, C-443/14 și C-444/14, EU:C:2016:127, punctul 30).

55 Aceste considerații sunt pertinente, în principiu, numai în ceea ce privește condițiile de acordare a statutului de refugiat, precum și conținutul acestuia din urmă, întrucât sistemul prevăzut de Convenția de la Geneva se aplică doar refugiaților, iar nu beneficiarilor statutului conferit prin protecție subsidiară. Cu toate acestea, considerentele (8), (9) și (39) ale Directivei 2011/95 arată că legiuitorul Uniunii, răspunzând la invitația Programului de la Stockholm, a intenționat să instituie un statut uniform în favoarea ansamblului beneficiarilor unei protecții internaționale și, în consecință, a ales să acorde beneficiarilor statutului conferit prin protecție subsidiară aceleași drepturi și avantaje cu cele pe care le au beneficiarii statutului de refugiat, cu excepția derogărilor necesare și justificate obiectiv (a se vedea în acest sens Hotărârea din 1 martie 2016, Alo și Osso, C-443/14 și C-444/14, EU:C:2016:127, punctele 31 și 32).

56 În plus, este necesar să se arate că legiuitorul Uniunii s-a inspirat din normele aplicabile refugiaților pentru a defini cauzele pierderii statutului conferit prin protecție subsidiară. Astfel, modul de redactare și structura articolului 19 din Directiva 2011/95, privind pierderea statutului de beneficiar de protecție subsidiară, prezintă similitudini cu articolul 14 din această directivă, referitor la încetarea statutului de refugiat, care s-a inspirat, la rândul său, din articolul 1 secțiunea C din Convenția de la Geneva.

57 În consecință, cerințele care rezultă din Convenția de la Geneva trebuie luate în considerare în vederea interpretării articolului 19 din Directiva 2011/95. În acest cadru, documentele emise de Înaltul Comisariat al Organizației Națiunilor Unite pentru Refugiați (ICONUR) au o relevanță specială având în vedere rolul încredințat ICONUR prin Convenția de la Geneva (a se vedea în acest sens Hotărârea din 30 mai 2013, Halaf, C-528/11, EU:C:2013:342, punctul 44).

58 Or, deși nicio dispoziție din această convenție nu prevede în mod expres pierderea statutului de refugiat atunci când se descoperă ulterior că acest statut nu ar fi trebuit să fie atribuit niciodată, ICONUR consideră totuși că, într-o astfel de ipoteză, decizia de acordare a statutului de refugiat trebuie, în principiu, să fie anulată (Ghidul privind procedurile și criteriile pentru determinarea statutului de refugiat în temeiul Convenției din 1951 și al Protocolului din 1967 privind statutul refugiaților, 1992, punctul 117).

59 În al cincilea rând, trebuie adăugat că pierderea statutului conferit prin protecție subsidiară, în temeiul articolului 19 alineatul (1) din Directiva 2011/95, nu implică o luare de poziție cu privire la problema distinctă dacă persoana în cauză își pierde orice drept de ședere în statul membru în cauză și poate fi returnată în țara sa de origine (a se vedea prin analogie Hotărârea din 9 noiembrie 2010, B și D, C-57/09 și C-101/09, EU:C:2010:661, punctul 110).

60 În această privință, este necesar în special să se arate, pe de o parte, că, spre deosebire de pierderea statutului conferit prin protecție subsidiară în temeiul articolului 19 alineatul (3) litera (b) din Directiva 2011/95, pierderea acestui statut în temeiul articolului 19 alineatul (1) din directiva menționată nu intră nici sub incidența cazurilor în care statele membre trebuie să refuze, conform articolului 4 alineatul (1a) din Directiva 2003/109, să acorde statutul de rezident pe termen lung beneficiarilor de protecție internațională, nici sub incidența cazurilor în care, în temeiul articolului 9 alineatul (3a) din Directiva 2003/109, statele membre pot retrage respectivilor beneficiari statutul de rezident pe termen lung.

61 Pe de altă parte, reiese din articolul 2 litera (h) *in fine* din Directiva 2011/95 că aceasta nu se opune posibilității ca o persoană să solicite să fie protejată în cadrul unui „alt tip de protecție” care nu se încadrează în domeniul său de aplicare. Această directivă admite astfel că statele membre gazdă pot acorda, în conformitate cu dreptul lor național, o protecție națională care să includă drepturi prin care să fie permisă șederea pe teritoriul statului membru în cauză a persoanelor care nu beneficiază de statutul de protecție subsidiară. Acordarea de către un stat membru a unui astfel de statut de protecție națională nu intră însă în domeniul de aplicare al acesteia (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 noiembrie 2010, B și D, C-57/09 și C-101/09, EU:C:2010:661, punctele 116-118).

62 Mai trebuie adăugat că, cu ocazia aprecierilor pe care trebuie să le efectueze în cadrul procedurilor menționate la punctele 60 și 61 din prezenta hotărâre, statul membru în cauză este obligat să respecte în special dreptul fundamental la respectarea vieții private și de familie a persoanei în cauză, care este garantat de articolul 7 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și de articolul 8 din CEDO, în domeniul de aplicare al acestora.

63 Constituie o circumstanță relevantă în această privință faptul că, spre deosebire de ipoteza prevăzută la articolul 19 alineatul (3) din Directiva 2011/95, persoana al cărei statut de beneficiar de protecție subsidiară a fost revocat în temeiul articolului 19 alineatul (1) din directiva menționată coroborat cu articolul 16 din aceasta nu a indus în eroare în mod deliberat autoritatea națională competentă cu ocazia acordării acestui statut.

64 Reiese în plus din cuprinsul punctelor 60 și 63 din prezenta hotărâre că interpretarea articolului 19 alineatul (1) din Directiva 2011/95 coroborat cu articolul 16 din aceasta, reținută la punctul 51 din prezenta hotărâre, nu aduce atingere efectului util al articolului 19 alineatul (3) litera (b) din Directiva 2011/95.

65 Rezultă din cele ce precedă că trebuie să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 19 alineatul (1) din Directiva 2011/95 coroborat cu articolul 16 din aceasta trebuie interpretat în sensul că un stat membru trebuie să revoce statutul conferit prin protecție subsidiară atunci când a acordat acest statut fără a fi îndeplinite condițiile pentru acordarea respectivă, întemeindu-se pe fapte care ulterior s-au dovedit a fi eronate, și chiar dacă nu i se poate reproșa persoanei în cauză că a indus în eroare cu această ocazie statul membru menționat.

Cu privire la cheltuielile de judecată

66 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a cincea) declară:

Articolul 19 alineatul (1) din Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate coroborat cu articolul 16 din aceasta trebuie interpretat în sensul că un stat membru trebuie să revoce statutul conferit prin protecție subsidiară atunci când a acordat acest statut fără a fi îndeplinite condițiile pentru acordarea respectivă, întemeindu-se pe fapte care ulterior s-au dovedit a fi eronate, și chiar dacă nu i se poate reproșa persoanei în cauză că a indus în eroare cu această ocazie statul membru menționat.

Semnături